

Pracovná skupina pre lesníctvo, 12. januára 2022

Zhrnutie správy zo zasadnutia:

Predseda Martin Höbarth (LKÖ, AT).

Implementácia stratégie v oblasti biodiverzity do roku 2030: pokyny pre ciele týkajúce sa chránených oblastí a zlepšenia stavu

Jedným z cieľov stratégie v oblasti biodiverzity do roku 2030 je vytvoriť celoeurópsku sieť chránených oblastí, do roku 2030 by malo byť chránených aspoň 30 % pevniny a morí v EÚ, tretina z nich by pritom mala byť prísne chránená. Ďalej by min. 30 % chránených druhov a ich biotopov malo do roku 2030 dosiahnuť „priaznivý stav z hľadiska ochrany prírody“. Komisia už vypracovala pokyny na stanovenie cieľov ochrany a ochranných opatrení pre lokality v rámci siete Natura 2000. Členské štáty by si mali určiť druhy a biotopy, ktoré vyžadujú zriadenie ďalších chránených oblastí nad rámec siete Natura 2000. Rozhodnutie o výbere druhov bude v kompetencii členského štátu, ktoré mali na konci roka 2021 predložiť predbežný zoznam druhov a špecifikáciu použitých kritérií. Čo sa týka technických pokynov Komisie, proces prípravy stále pokračuje.

Diskusia:

Predsedajúci označil cieľ 10 % prísnej ochrany za extrémne vysoký, aktuálne sú takto v EÚ chránené len 3 % oblastí. Odporučil netolerovať prístup Komisie pri rozširovaní siete Natura 2000 na ďalšie oblasti, podľa neho by to malo byť na dobrovoľnej báze štátov.

DE reprezentantka podporila predsedajúceho a upozornila, že v prípade ochrany starých lesov dôjde naopak – k ohrozeniu druhov, ktoré mali byť pôvodne chránené, pretože nebude zohľadnená dynamika vývojového cyklu lesa.

Podľa PT zástupcu technické pokyny Komisie nezohľadňujú reálne údaje a to, že rozhodnutia sa vykonávajú bez potrebných informácií, označil za nešťastné.

FI reprezentant upozornil na vysoký vek lesov v FI a SI reprezentant na vysokú cenu dreva v SI, preto nie je možné očakávať ochranu lesov iba s malou kompenzáciou ich majiteľom.

Sekretariát informoval o seminári so zúčastnenými stranami, ktorý sa uskutočnil v decembri 2021 za účasti zástupcov CEPF, ELO aj C-C, ďalšie semináre sa uskutočnia v 2022.

Predsedajúci na záver uviedol, že produkcia pochádzajúca z oblasti Natura 2000, môže byť uvedená na trh a špecificky označená, ale nie je si istý, či to bude možné aj u prísne chránených oblastí.

Návrh nariadenia o dodávaní niektorých komodít a produktov spojených s odlesňovaním a znehodnocovaním lesov na trh EÚ a ich vývoz z EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 995/2010

Európska komisia zverejnila návrh nariadenia 17. 11. 2021 s cieľom maximálne prispieť k zastaveniu globálneho odlesňovania a znehodnocovania lesov. Zástupca CEPF prezentoval riziká tohto návrhu pre odvetvie lesníctva v EÚ. Komisia sa v ňom zameriava na najrelevantnejšie komodity (hovädzie mäso, kakao, kávu, palmový olej, sóju a drevo). Produkty podľa nového návrhu budú môcť byť uvádzané na EÚ trh (alebo vyvážané z EÚ) iba pokiaľ: a) nespôsobili odlesnenie alebo degradáciu lesov, b) boli vyrobené v súlade s legislatívou krajiny výroby, c) sú sprevádzané vyhlásením o náležitej starostlivosti. Nariadenie používa definíciu „udržateľnej ťažby“ s rovnakými kritériami ako v návrhu nariadenia RED III, ale nielen pre lesnú biomasu určenú na výrobu energie, ale aj na všetky použitia dreva. Nariadenie ďalej zavádza nové povinnosti pre hospodárske subjekty týkajúce sa náležitej starostlivosti pred uvedením príslušných komodít a produktov na trh EÚ alebo pred ich vývozom z EÚ. Subjekty budú musieť predložiť vyhlásenie o náležitej starostlivosti a zhromažďovať zemepisné súradnice územia, z ktorého príslušná komodita pochádza.

Komisia navrhuje posudzovanie tretích krajín podľa 6 kritérií, na základe ktorých bude vyhodnotená miera rizika (nízka, stredná, vysoká) odlesňovania pri produkcii dotknutých komodít. Podľa miery rizika sa budú líšiť povinnosti hospodárskych subjektov, Komisia odhaduje, že tzv. zjednodušené dokladanie náležitej starostlivosti pri nízkorizikových krajinách sa bude týkať 20 % subjektov.

Tému zaradilo medzi svoje priority aj FR predsedníctvo.

Diskusia:

Podľa predsedajúceho sa nariadenie prejaví v zdražení dreva, preto je diskutabilné, či ide o správnu podporu biohospodárstva.

SE reprezentant vyjadril obavy z prístupu novej legislatívy voči tretím krajinám (formou trestu, ktorý sa obráti aj voči európskym producentom), zatiaľ čo súčasné nariadenie EÚ v oblasti dreva sa usilovalo skôr o vedenie dialógu. Uviedol, že bude veľmi zložité vykazovať zemepisné súradnice.

FI reprezentant podporil vyhlásenie SE zástupcu a uviedol, že vo FI nebude možné zistiť, z akej konkrétnej parcely dané drevo pochádza. Kriticky sa vyjadril aj ku kritériám RED III.

Stratégia EÚ v oblasti lesníctva do roku 2030 - systém správy lesov EÚ

Nová stratégia zdôrazňuje potrebu inkluzívnejšej a lepšie koordinovanej štruktúry správy lesov EÚ, takisto by mala byť posilnená koordinácia rôznych politík a uľahčená multidisciplinárna výmena za účasti širokej škály odborníkov a zúčastnených strán. V novej lesníckej stratégii je avizované navrhnutie systému správy lesov EÚ, ktorý zaistí inkluzívny priestor na diskusiu o záležitostiach týkajúcich sa politiky v oblasti lesníctva a zároveň zabráni prekrývaniu štruktúr.

Okrem zmeny organizácie skupín pre občiansky dialóg (CDG) Komisia navrhuje aj zlúčenie Stáleho lesníckeho výboru a Pracovnej skupiny pre les a prírodu a vytvorenie jednej

skupiny národných expertov. Komisia plánuje spoločné zasadnutie skupín národných expertov a zúčastnených strán aspoň 2x ročne. Sekretariát ďalej upozornil na nadchádzajúcu reorganizáciu oddelenia AGRI zodpovedného za lesníctvo, novú riaditeľku oddelenia preto treba upozorniť na dôležitosť skupín CDG. Sekretariát C-C bude žiadať aj vyjasnenie procedúry zlučovania skupín.

Diskusia:

Zástupkyňa CEPF podporila stanovisko sekretariátu C-C a upozornila na závery Rady pre poľnohospodárstvo a rybolov k stratégii a na nedostatočné konzultovanie s členskými štátmi a zúčastnenými stranami.

RO reprezentant vyjadril obavy, že na naplnenie cieľov 30 % ochrany a 10 % prísnej ochrany do roku 2030 budú využité najmä zalesnené plochy, čo bude mať veľký dopad. Stratégia by mala byť prispôbena potrebám a charakteristikám každého členského štátu a majiteľom lesov priznané náležité kompenzácie. Ďalej uviedol, že odlesňovanie nie je problémom EÚ, kde sa plocha lesov za posledných 30 rokov dokonca zvýšila.

Udržateľné financovanie (lesníctvo a biodiverzita) - aktuálny stav

Bod prezentovala zástupkyňa CEPF. Informovala o prvom delegovanom akte o zmierňovaní klimatických zmien z apríla 2021, odsúhlaseným Parlamentom a Radou (proti boli FR, FI, SE, PL, HU, CZ, SK, BG, RO, MT, CY, GR a HR) dňa 9. 12. 2021 a ktorý vstúpil do platnosti 1. 1. 2022. Do tohto aktu poľnohospodárstvo zapojené nie je, pri lesníctve zahŕňa tieto aspekty: nové požiadavky na zasielanie správ ohľadom povinných plánov lesnej správy, monitorovanie plánov tretími stranami, lesnícke podniky nad 13 ha by mali vykonávať analýzu príspevkov ohľadom klímy (zahŕňať prepady uhlíka a emisie). Budú predstavovať zvýšenú byrokratickú záťaž, otázkou je, aký bude ich skutočný pozitívny dopad na zmiernenie klimatických zmien.

Pri delegovaných aktoch pre ďalšie 4 environmentálne kritériá (biodiverzitu, vodu, obehové hospodárstvo a znečistenie) Komisia čaká na odporúčanie Platformy EÚ pre udržateľné financovanie, ktorá ich plánuje predložiť začiatkom roka 2022. Zástupkyňa CEPF spomenula príklady udržateľnej správy lesov, napr: vyňatie 20 % plochy z produkcie pri lesoch využívaných na hospodárske účely, stanovenie maximálnej veľkosti holorezu (clear cut) 0,3 ha, zákaz ťažby mŕtveho dreva, požiadavka 3 rôznych druhov drevín a 30 retenčných stromov na ha, pririečne zóny 30 m + 30 m.

Na záver informovala o nedávno zverejnenom návrhu kritérií pre jadro a zemný plyn ako zdrojoch energie. V tomto kontexte podľa nej nie je logické, aby zemný plyn mohol byť považovaný za zelený zdroj energie, kým biomasa nie.

Diskusia:

Predseda júci sa kriticky vyjadril k odporúčaniam platformy, upozornil na riziká veľkých strát, podľa PT reprezentanta sa z týchto kritérií o niekoľko rokov stane byrokratický systém EÚ podporujúci greenwashing. Proti týmto snahám je nutné dôrazne sa ohradiť.

Lesná správa je dôležitá pre biodiverzitu, ale aj lesníci musia vytvárať príjem, nie riešiť byrokráciu.

Pôdna stratégia EÚ do roku 2030

Tento bod prezentovala zástupkyňa ELO. Novú pôdnu stratégiu Komisia zverejnila 17. 11. 2021, jej cieľom je zvýšiť pôdny uhlík v poľnohospodárskej pôde, bojovať proti dezertifikácii, obnoviť degradovanú pôdu a zaistiť, aby boli do roku 2050 všetky pôdne ekosystémy v zdravom stave. Otázkou je, ako bude definovaná zdravá pôda.

Stratégia vytyčuje konkrétne kroky Komisie aj členských štátov, niektoré kroky budú pre členské štáty dobrovoľné, iné právne záväzné. Legislatívny návrh by mal byť predložený v roku 2023.

Stratégia biohospodárstva - správa o pokroku

Aktuálna stratégia bola publikovaná v roku 2018, Rada k nej prijala závery v novembri 2019, v ktorých vyzvala Komisiu na publikovanie správy o pokroku. Tá by mala byť zverejnená tento rok. Dňa 28. 10. 2021 sa uskutočnil workshop Ako môže biohospodárstvo prispieť k dosiahnutiu priorít EZD?, dňa 14. - 15. 9. 2022 sa uskutoční konferencia k biohospodárstvu so zúčastnenými stranami, počas ktorej Komisia predstaví finálnu správu o pokroku.

Diskusia:

Predseda júci uviedol, že snahou o redukovanie používania nových surovín Komisia prekračuje medze - prakticky odmieta použitie nových vlákien, za čo EÚ spotrebitelia zaplatia vysokú cenu (na trhu prakticky nebude k dispozícii nové drevo).